

EMERGENTNÍ PROJEKT MĚSTA PLZNĚ A OAMP MV ČR S NÁZVEM:

„INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚROVNI SAMOSPRÁVY

ANEB

ŘEŠENÍ PROBLEMATIKY OSOB MIGRUJÍCÍCH ZA PRACÍ NA ÚZEMÍ MĚSTA PLZNĚ“

Rok 2010 v Plzni patřil z pohledu cizinecké problematiky již IV. etapě pilotního emergentního projektu *Integrace cizinců na úrovni samosprávy – řešení problematiky osob migrujících za prací na území města Plzně*, který od roku 2008 realizovalo statutární město Plzeň prostřednictvím Odboru sociálních služeb Magistrátu města Plzně - za finanční podpory Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR. Zmíněná čtvrtá etapa byla poslední a uzavřela úspěšně projekt, který se ve své finální fázi zaměřil především na:

- Zefektivnění procesu integrace cizinců prostřednictvím vzdělávání cizinců a dětí cizinců v rámci vzdělávacích kurzů
- Zvýšení kvantity právních služeb poskytovaných cizincům na území města Plzně
- Prevenci xenofobních tendencí formou osvěty a propagace tématu integrace cizinců.

Vzdělávání

V rámci tohoto integračního nástroje bylo v roce 2010 Odborem sociálních služeb (dále jen OSS) realizováno celkem šest **jazykových kurzů českého jazyka pro cizince** (Otevřený kurz českého jazyka pro začátečníky, Otevřený kurz českého jazyka pro mírně pokročilé, Otevřený kurz českého jazyka pro pokročilé – tzv. Sociokulturní jazykový kurz; každý z těchto kurzů se uskutečnil dvakrát během realizace IV. etapy projektu).

Ceny Ministerstva vnitra za inovaci ve veřejné správě – ročník 2011

Příloha č. 2

Ve spolupráci s META o.s. - Sdružením pro příležitosti mladých migrantů se uskutečnily celkem **tři semináře zaměřené na vzdělávání pedagogů a zvýšení jejich kompetencí v oblasti práce s žáky – cizinci** (zvyšování kompetencí pedagogů základních škol na území města Plzně v oblasti multikulturní výchovy a práce s žáky - cizinci a tím i podpora efektivity procesu integrace žáků - cizinců do českého vzdělávacího systému).

Máte ve škole žáky cizince a nevíte, co s nimi?
Řešíte například, do jaké třídy je zařadit, jak je známkovat nebo učit česky?
Potřebovali byste informovat rodiče cizince o dění ve škole a nevíte jak?
Chtěli byste zapojit problematiku cizinců do průřezového tématu multikulturní výchovy?

Tak právě pro Vás jsou určeny

Odborné semináře zaměřené na problematiku vzdělávání žáků cizinců

Úvodní seminář + workshop: 23. listopadu 2010, od 9:00 do 15:30

Téma: Začleňování žáků cizinců do českých škol - úvod do problematiky vzdělávání cizinců s navazujícím workshopem *Nástroje začleňování žáků cizinců do škol*.

Navazující tematické semináře: 29. listopadu 2010, od 9:00 do 15:30

Vyberte si z těchto témat:

A - Čeština jako cizí jazyk

B – Interkulturní senzitivita, škola a výuka.

Semináře obsahují teoretická východiska dané problematiky a zároveň praktické zaměření na konkrétní problémy pedagogů českých škol při jejich práci s žáky cizinci. Pro získání certifikátu o absolvování semináře není podmínkou účastnit se seminářů po oba dny. **DOPORUČUJEME** však před účastí na tematických seminářích absolvovat úvodní kurz týkající se problematiky *Začleňování žáků cizinců do českých škol*.

Pro koho?

Všem pedagogickým pracovníkům (učitelé, výchovní poradci, metodici prevence, ředitelé), kteří v rámci svého působení řeší problematické situace spojené se začleněním žáků-cizinců do školního prostředí jak na rovině pedagogické, tak na rovině organizační.

Kde?

Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky
Sady 5. května 42, Plzeň

Vzhledem k omezené kapacitě prosíme o včasnou registraci a zároveň volbu jednotlivých seminářů (A/B) na emailu rostek.meta@centrum.cz.

Semináře jsou bezplatné.

Poslední aktivitou finální fáze projektu v oblasti vzdělávání byla realizace **Kurzu základních počítačových dovedností pro cizince** (v rámci kurzu byl OSS vytvořen informační materiál v několika jazykových mutacích v celkovém počtu 690 ks (čeština – 150 ks, ruština – 240 ks, vietnamština 150 ks, mongolština 50 ks, bulharština 100 ks), který byl zdarma distribuován účastníkům kurzu i dalším zájemcům z řad cizinců prostřednictvím neziskových organizací).

Zvýšení kapacity právního poradenství pro cizince

Právní poradenství - jako součást projektu - bylo zajišťováno smluvně Organizací pro pomoc uprchlíkům (OPU). Cílovou skupinou byli cizinci ze zemí mimo Evropskou unii bez ohledu na jejich pobytový statut. Záměrem bylo poskytnutí bezplatného poradenství zejména z pracovněprávní oblasti a v návaznosti pak z problematiky pobytové. Nepřímým cílem bylo zvýšení informovanosti o právech cizinců v pracovněprávním vztahu i v rámci jejich komunit a nabídnutí obecných variant řešení problémů ve vztahu mezi zaměstnanci a zaměstnavateli.

Nejčastější dotazy směřovaly na způsoby skončení pracovního poměru a dopad této skutečnosti do pobytové problematiky, vymezení zaměstnání oproti živnostenskému podnikání, evidence na OSSZ a platby záloh na pojistném na důchodové a sociální pojištění. Zvláštní skupinou byli studenti vysokých škol zájímající se o možnosti pracovního uplatnění.

Sportovně - kulturní akce pro veřejnost (osvěta a propagace)

OSS klade značný důraz na osvětu a propagaci – zejména v otázce integrace cizinců. Úloha tohoto typu aktivit spočívá především v oblasti prevence xenofobního chování ze strany majoritní společnosti ve vztahu k cizincům, kteří žijí a pracují na území města Plzně.

PLZEŇ ZÁŘÍ V ZÁŘÍ aneb CESTA KOLEM SVĚTA ZA 8 HODIN

Cílem netradiční celodenní akce – konané 4. září v přírodním amfiteátru PLAZA a určené široké plzeňské veřejnosti - bylo seznámit zejména děti a jejich rodiče hravou formou s tématem odlišných kultur, migrace a integrace cizinců, s možností vyzkoušet si tradiční sportovní odvětví, která jsou typická například pro Mongolsko, Vietnam, Norsko, Rusko a další státy z celého světa.

Akce se může pochlubit účastí cca 1500 návštěvníků, z toho více než polovina dětí, mezi nimiž pochopitelně nechyběli zástupci minorit žijících v Plzni.

Ceny Ministerstva vnitra za inovaci ve veřejné správě – ročník 2011

Příloha č. 2

Multikulturní festival SVĚT ZAČÍNÁ V PLZNI

Ve dnech 21. – 24. září ožilo plzeňské náměstí hudbou, tancem a národními zvyky

V rámci tradičních Svatováclavských trhů se zde totiž uskutečnil 2. ročník multikulturního festivalu **Svět začíná v Plzni**, který pro plzeňskou veřejnost připravil Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně a neziskové organizace poskytující služby cizincům.

Festival nabídl návštěvníkům například vystoupení hudebníků z Mongolska, Mexika, Ukrajiny, Srbska i Kuby, různá taneční vystoupení, projekci fotografií z cest po zemích Latinské Ameriky, výstavu fotografií z Mongolska, přehlídku komiksů s příběhy uprchlíků v ČR, představení poutavé publikace Deník migranta, deník migrantky ale i praktické ukázky thajských masáží nebo jógy. Součástí čtyřdenního festivalu byla i ochutnávka tradičních pokrmů a nápojů z arménské, uzbecké nebo mongolské kuchyně.

Festival přilákal stovky návštěvníků a nabídl široké veřejnosti nový pohled na problematiku cizinců žijících v našem městě.

Příloha č. 2

VÁNOCE ZE VŠECH SVĚTOVÝCH STRAN

Kulturní dům Peklo patřil v sobotu 18. 12. cizincům žijícím v Plzni a především jejich dětem bez rozdílu věku. Odbor sociálních služeb pro ně připravil předvánoční setkání s hudebním vystoupením skupiny Strašlivá podívaná, dětskou diskotékou, soutěžemi, ručními dekoračními pracemi, kde se fantazii nekladly meze a nezbytnou nadílkou. Nechyběla pochopitelně ani ochutnávka českých vánočních pokrmů a tradičního vánočního cukroví. Celým programem provázeli elfové, víly, čerti a draci.

Vánoční multikulturní setkání mělo za cíl ukázat cizincům české vánoční zvyky, navodit atmosféru českých Vánoc a zpříjemnit tak nejhezčí svátky v roce dětem i dospělým, kteří je nemohou trávit ve své domovině – V Arménii, Vietnamu, Bulharsku, Ukrajině.....

Zdravotní jazykové karty jako nástroj integrace cizinců

Odbor sociálních služeb města Plzně vytvořil na sklonku roku 2010 novou verzi zdravotních jazykových a komunikačních karet. Jde o vylepšenou a doplněnou čtyřoborovou sérii, která vznikla na základě spolupráce se zdravotnickým personálem pracujícím s původní verzí (vydána OSS v roce 2009). Připomínky a návrhy odborníků byly zakomponovány a zdokonalený „pomocník“ pro komunikaci pracovníků v přímé péči s cizincem byl distribuován do ordinací a nemocnic. Ale nejen tam.

Stejně jako původní i tyto karty jsou určeny všem, kteří při výkonu zdravotnické profese přicházejí do kontaktu s cizinci a zároveň nemají možnost využívat služeb tlumočnicků. Novinkou je nejen doplnění o karty pro sběr sociální anamnézy, ale i fakt že tato modifikovaná verze směřovala i tam, kam nebylo možno dodat karty v loňském roce - kvůli omezenému počtu sad v první vlně – ke studentům středních a vyšších zdravotnických škol, kteří vykonávají praxi ve zdravotnických zařízeních v Plzni.

Zvláštní kategorii jazykových a komunikačních karet představují **Anamnestické zdravotní a jazykové komunikační karty**. Pod tímto názvem vydal v červnu 2011 Odbor sociálních služeb zcela novou sadu jazykových karet, které mohou sehrát významnou roli v boji o lidský život. Jejich vznik iniciovala Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje a sada optimálně vyhovuje požadavkům záchranářů.

Spolupráce se záchranáři při tvorbě karet tak dala vzniknout komunikačnímu nástroji, který využijí v přímém kontaktu s cizinci i další složky integrovaného záchranného systému.

Ceny Ministerstva vnitra za inovaci ve veřejné správě – ročník 2011

Příloha č. 2

Karty jsou určeny těm, kteří se při výkonu zdravotnické nebo záchranářské profese dostávají do situace, kdy rozhodují vteřiny a není prostor pro shánění tlumočníka. Ale nejen jim – anamnestické karty obdržela i městská a státní policie, stejně jako neziskové organizace, které se věnují systematické práci s cizinci.

Příloha č. 2

Během realizace všech etap projektu, jehož cílem byla především stabilizace situace v oblasti cizinecké problematiky, ale i v období po jeho úspěšném završení, jsme prokázali (což dokladuje i závěrečné hodnocení ředitele OAMP MV ČR PhDr. T. Haišmana), že i obec či město může být klíčovým aktérem v tak náročném a složitém tématu, jakým bezesporu je integrace cizinců.

Současná situace však „emergentnost“ (tak, jak byla vnímána v letech 2007 – 2008) ze strany měst a obcí až na výjimečné případy nevyžaduje, proto by bylo vhodné redefinovat pozici samosprávy a vymezit zcela jasně její úkol v oblasti integrace cizinců pro případnou další realizaci integračních aktivit v následujících obdobích. Za závažné překážky v rámci integrace cizinců stále vnímáme:

- nelegální zaměstnávání cizinců
- tzv. klientský systém
- nedodržování pracovněprávních předpisů ze strany zaměstnavatelů ve vztahu k cizincům
- omezená možnost poskytovat služby cizincům ze zemí EU (především Bulharsko, Rumunsko, Polsko, Slovensko) ze strany většiny NNO
- nízká informovanost cizinců v legislativě týkající se pracovněprávních vztahů, zdravotního pojištění, podnikání, důchodového a nemocenského pojištění, pobytové problematiky
- absence vymezení kompetencí krajů, měst a obcí v rámci integrace cizinců

Rok 2011 znamenal pro OSS zejména zpracování závěrečné zprávy, kompletní evaluace nejenom IV. etapy emergentního projektu ale i následné zaměření na řešení akutních potřeb cizinců v Plzni.

Na pořad dne se tak nově dostává nutnost zajištění základních životních potřeb cizinců, kteří se ocitnou v krizové situaci. Těch bohužel přibývá geometrickou řadou. Vystávají tak problémy, které Plzeň dosud neznala: zadotovat z vlastního rozpočtu (nebo nic jiného nezbyvá) tzv. bezodkladnou humanitární pomoc (potravin, léky, jízdné, hygienické potřeby, kojenecká strava, oblečení apod....). Zde naprosto příkladně funguje spolupráce Odboru sociálních služeb s Diecézní charitou – Poradnou pro cizince a uprchlíky, která vedle své standardní činnosti vzala na bedra po dohodě s Odborem sociálních služeb i zajištění výše uvedené materiální pomoci, povětšinou zoufalým cizincům (nejenom ze třetích zemí).

Ceny Ministerstva vnitra za inovaci ve veřejné správě – ročník 2011

Příloha č. 2

A netýká se to zdaleka jen materiální pomoci – v květnu 2011 se v Plzni podařilo OSS po dlouhých vyjednáváních zprovoznit ordinaci praktického lékaře pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, mimo jiné i pro cizince – tedy i osob, nemajících pojištění, ale vyžadujících bezodkladnou péči.

V říjnu tohoto roku – po dohodě s OAMP MV ČR vstupuje Plzeň z iniciativy OSS do navazujícího projektu, jehož podstatou je zmapování vývoje v kontextu s implementovanou integrační politikou, zmapování atmosféry ve společnosti a jehož první etapou bude aktuální analýza a monitoring v níže uvedených krocích:

Monitoring ohnisek možných nepokojů – eskalace problémů v konkrétních lokalitách

Zmapování dopadů nekontrolovatelného přílivu cizinců na samosprávu

Problém neřízené migrace v kontextu s nárazovou prací na území města

V Plzni dne 13.. října 2011

Mgr. Alena Hynková
vedoucí Odboru sociálních služeb